

فهرست مطالب

مقدمه	۷
فصل اول - چارچوب مفهومی و نظری	۱۹
مقدمه	۱۹
۱. مفهوم‌شناسی سیاست خارجی	۲۰
۱.۱. تعریف سیاست خارجی	۲۰
۱.۲. منافع ملی و سیاست خارجی	۲۲
۲. مفهوم‌شناسی هنجار	۲۴
۳. مفهوم هنجار	۲۶
۴. رهیافت‌های نظری ناظر بر نسبت سیاست خارجی و هنجارهای بین‌المللی	۲۷
۴.۱. جریان‌های اصلی نظری روابط بین‌الملل	۲۷
۴.۱.۱. رئالیسم	۲۷
۴.۱.۲. لیبرالیسم	۲۸
۴.۱.۳. مارکسیسم	۳۰
۴.۱.۴. مکاتب جهان سوم	۳۰
۴.۱.۵. مکتب جامعه بین‌الملل	۳۰
۴.۱.۶. نظریه‌های هنجاری	۳۱
۴.۱.۷. رویکرد سازه‌انگاری	۳۳
۴.۱.۸. مکتب انتقادی	۳۴
۴.۱.۹. پست‌مدرنیسم	۳۵
۴.۱.۱۰. فمینیسم	۳۵
۴.۱.۱۱. زیست‌بوم‌گرایی	۳۶
۴.۱.۱۲. نظریه اخلاقی روابط بین‌الملل	۳۶
۵. سیاست خارجی هنجارگرا	۳۹
۵.۱. هنجارمحوری گفتمانی (عام) در سیاست خارجی	۴۰
۵.۲. هنجارمحوری حداقلی در سیاست خارجی	۴۱
۵.۳. هنجارمحوری حداکثری در سیاست خارجی (آرمان‌گرایی)	۴۱
۶. شاخص‌های سیاست خارجی هنجاری	۴۲
۶.۱. هنجار در سطح اهداف سیاست خارجی	۴۲

۴۳	۶.۲. هنجار در سطح ابزارهای سیاست خارجی
۴۴	۶.۳. هنجار در سطح نتایج و تبعات سیاست خارجی
۴۵	۶.۴. منابع هنجار در سیاست خارجی
۴۵	۶.۴.۱. منابع داخلی هنجارها در سیاست خارجی
۴۶	الف) منابع جغرافیایی - تمدنی
۴۷	ب) منابع اجتماعی
۴۹	ج) منابع دولتی
۵۰	۶.۴.۲. منابع خارجی هنجارها در سیاست خارجی
۵۰	الف) منابع سیاسی
۵۱	ب) منابع حقوقی
۵۲	ج) منابع فرهنگی
۵۳	۶.۴.۳. برداشت‌های ذهنی نخبگان سیاست خارجی
۵۵	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری فصل اول

فصل دوم - قوام‌بخشی متقابل میان سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و هنجارهای

۵۷	بین‌المللی
۵۷	مقدمه
۵۸	۱. سیاست خارجی و هنجار در جمهوری اسلامی ایران
۵۸	۱.۱. ماهیت هنجارمحور سیاست خارجی ایران
۵۹	۱.۱.۱. سیاست خارجی هنجارپذیر
۶۱	۱.۱.۲. سیاست خارجی هنجارستیز
۶۴	۱.۱.۳. سیاست خارجی هنجارگذار
۶۸	۲. مبانی و منابع هنجاری سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
۶۸	۲.۱. منابع داخلی
۶۹	۲.۱.۱. گفتمان ملت‌گرایی
۷۱	۲.۱.۲. گفتمان اسلام‌گرایی شیعی
۷۲	۲.۱.۳. گفتمان جهان‌سوم‌گرایی
۷۳	۲.۱.۴. ملاحظات در باب منابع غیرگفتمانی
۷۵	۲.۲. منابع خارجی (بین‌المللی)
۷۶	۲.۲.۱. هنجارهای ناشی از حقوق بین‌الملل
۷۷	۲.۲.۲. هنجارهای ناشی از سیاست بین‌الملل
۷۸	۲.۲.۳. هنجارهای ناشی از جامعه مدنی بین‌الملل

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری فصل دوم ۷۹

فصل سوم - تأثیرگذاری سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران بر هنجارهای صلح‌سازی

و امنیت‌سازی بین‌المللی ۸۳

مقدمه ۸۳

۱. صلح‌سازی مثبت بر محور عدالت‌خواهی ساختاری بین‌المللی ۸۴

۱.۱. چالشگری تجدیدنظرطلبانه و شالوده‌شکنانه ساختاری ۸۵

۱.۲. چالشگری هنجاری ۸۸

۱.۳. چالشگری نهادی ۹۰

۲. هنجارسازی صلح عادلانه جهانی ۹۳

۲.۱. هنجارستیزی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ۹۴

۲.۱.۱. اصل نفی سلطه‌گری و سلطه‌پذیری ۹۴

۲.۱.۲. اصل ظلم‌ستیزی و سلطه‌ستیزی ۹۵

۲.۲. هنجارگذاری در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ۹۶

۲.۲.۱. دفاع از مسلمانان و حمایت از مستضعفان ۹۶

۲.۲.۲. اصل تعامل مسالمت‌جویانه با ملت‌های غیراسلامی ۹۸

۲.۳. هنجارپذیری در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ۹۹

۲.۳.۱. اصل عدم مداخله در امور داخلی کشورها بر مبنای احترام متقابل ۹۹

۲.۳.۲. تعهد به قراردادهای و قوانین بین‌المللی بر پایه اصل وفای به عهد ۹۹

۳. هنجارسازی خشونت‌زدایی بین‌المللی ۱۰۰

۳.۱. هنجارسازی خشونت‌زدایی ساختاری از جهان ۱۰۱

۳.۲. هنجارسازی خشونت‌زدایی ابزاری از جهان ۱۰۴

۳.۲.۱. جمهوری اسلامی ایران و هنجارسازی در حوزه خلع سلاح ۱۰۴

۳.۲.۲. جمهوری اسلامی ایران و هنجارسازی مناطق عاری از سلاح‌های کشتار جمعی ۱۰۹

۳.۲.۳. جمهوری اسلامی ایران و هنجار عدم اشاعه ۱۱۰

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری فصل سوم ۱۱۳

فصل چهارم - هنجارسازی ناظر بر هویت‌خواهی اسلامی و مقاومت‌گرایی انقلابی در

سطح بین‌المللی ۱۱۵

مقدمه ۱۱۵

۱. هنجارسازی ناظر بر هویت‌خواهی اسلامی فرامرزی ۱۱۶

۱.۱. هنجارسازی تمدن‌گرایی اسلامی ۱۱۷

۱۱۷	۱.۱.۱. مفهوم پردازی تمدن‌گرایی اسلامی
۱۱۹	۱.۱.۲. ویژگی‌های تمدن‌گرایی اسلامی در چارچوب انقلاب اسلامی
۱۱۹	الف) خدامداری و اسلام‌محوری
۱۱۹	ب) جهان‌شمولی و جاودانگی
۱۲۰	ج) جامع‌نگری و اعتدال‌گرایی
۱۲۰	د) خردگرایی
۱۲۱	ه) علم‌گرایی
۱۲۱	و) همزیستی و صلح‌گرایی
۱۲۲	ز) عدالت‌محوری
۱۲۲	ح) دولت‌سازی
۱۲۲	۱.۱.۳. بازتاب‌های تمدن‌سازی انقلاب اسلامی
۱۲۳	الف) تضعیف اصل دولت سکولار
۱۲۴	ب) احیای نقش سیاسی مذهب
۱۲۶	ج) واسازی میانی فرانظری روابط بین‌الملل
۱۲۷	۱.۲. هنجارسازی در حوزه نهضت‌گرایی اسلامی و امت واحد
۱۲۹	۱.۳. هنجارسازی در حوزه نظام‌سازی سیاسی: مردم‌سالاری دینی
۱۳۱	۲. هنجارسازی ناظر بر مقاومت‌گرایی انقلابی، اسلامی
۱۳۳	۲.۱. هنجارسازی هویت مقاومت‌گرای دین‌محور
۱۳۵	۲.۲. هنجارسازی هویت مقاومت‌گرای ضد صهیونیسم
۱۳۶	۲.۳. هنجارسازی مقاومت ضد اتحاد ساختاری
۱۳۸	۲.۴. هنجارسازی مقاومت عدم تعهدگرا
۱۳۹	۲.۵. هنجارسازی کنشگری غیردولتی مقاومت‌گرا
۱۴۰	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری فصل چهارم

فصل پنجم- تأثیر سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران بر هنجارسازی استقلال‌طلبی

۱۴۵	«در» نظام بین‌الملل
۱۴۵	مقدمه
۱۴۷	۱. هنجارسازی استقلال‌طلبی تقابل‌گرا
۱۴۷	۱.۱. ماهیت اعتراضی استقلال‌طلبی تقابل‌گرا
۱۴۹	۱.۲. استقلال «از» قدرت‌های بزرگ سلطه‌گر
۱۵۱	۱.۳. استقلال‌طلبی غیرمتعهدانه ضد ساختار
۱۵۲	۲. هنجارسازی استقلال‌طلبی تعامل‌گرا

۲.۱. ماهیت انتقادی استقلال طلبی تعامل گرا	۱۵۳
۲.۲. استقلال «در» نظام بین الملل	۱۵۵
۲.۳. استقلال طلبی متعهدانه جهان سوم گرا	۱۵۶
۲.۴. استقلال طلبی تعامل گرای شرق محور	۱۵۷
جمع بندی و نتیجه گیری فصل پنجم	۱۵۹

فصل ششم- سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در حوزه هنجارسازی حقوق بشر

و حقوق بشردوستانه	۱۶۱
مقدمه	۱۶۱
۱. غرب زدایی از هنجارهای حقوق بشر جهان شمول	۱۶۲
۱.۱. تنوع گرایی در برابر حقوق بشر جهان شمول گرا	۱۶۳
۱.۲. حقوق بشر اسلامی در برابر حقوق بشر غربی	۱۶۸
۱.۳. نفی ابزارانگاری حقوق بشری غرب	۱۷۴
۲. هنجارسازی حقوق بشر در بستر نهادگرایی بین المللی	۱۷۶
۳. هنجارسازی حقوق بشر و حقوق بشردوستانه در بستر استقلال سیاسی	۱۷۸
۱.۱. حمایت گری از جنبش های آزادی بخش به مثابه حقوق بشر گرایی	۱۷۸
۱.۲. رویکرد و رویه انسانی به پناهندگی و مهاجرت	۱۸۲
۱.۳. دیپلماسی عمومی حمایت گرایانه در جهان سوم به مثابه کمک های بشردوستانه	۱۸۴
۱.۳.۱. جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	۱۸۵
۱.۳.۲. کمیته امداد امام خمینی (ره)	۱۸۸
۱.۳.۳. کمک های توسعه ای جمهوری اسلامی ایران	۱۹۱
جمع بندی و نتیجه گیری فصل ششم	۱۹۴

نتیجه گیری و مدلولات سیاست گزارانه ناظر بر کارکرد سیاست خارجی ایران در حوزه

هنجارسازی بین المللی	۱۹۷
فهرست منابع	۲۰۵